

10 26. TRAVNJA 2015.

■ O suradnji restauratora i svećenika

Početno nepovjerenje brzo nestane

Ivan Tašev

Da crkve skrivaju veliko kulturno blago opće je poznata stvar, ali nerijetko pri zagledanosti u ljepotu ostvarenja umjetnika iz prethodnih stoljeća stručnjaci koji skulpturama, slikama, oltarima i natpisima uspijevaju vratiti stari sjaj ostaju u sjeni. Uloga konzervatora i restauratora u tome je neizmjenjivo važna pa je uz Svjetski dan baštine Hrvatski restauratorski zavod odlučio znanje svojih stručnjaka o uvjetima čuvanja i načinu održavanja umjetnina predstaviti široj javnosti projektom Dana otvorenih vrata u više hrvatskih gradova.

Znatan dio programa održan je upravo u crkvenim prostorima, jer kako napominju organizatori, područje sakralne umjetnosti najčešće je zastupljeno u njihovu konzervatorsko-restauratorskom radu.

U zadaći vraćanja u prvotno stanje posljednje dvije godine mnogo se energije ulaže u središnji oltar zavjetne kapele sv. Roka iznad Britanskoga trga u Zagrebu pa su tako 16. i 17. travnja u kapeli održane radionice za djecu predškolskoga i osnovnoškolskoga uzrasta te predavanje o novom licu oltara sv. Roka.

Uključiti struku

I dok se »male restauratore« iz obližnjih vrtića i škola, njih oko 150, upoznavalo s pojmom kulturne baštine, važnosti oltara, životima svetaca, poslom restauratora te su odstranjivali preslik s obojenih daščica, na dobro posjećenoj tribini posebna se važnost dala studentima Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta i među njima bogoslovima. »Pozvali smo ciljane skupine, a jedna od važnijih jest bogoslovija jer se tamo odgajaju mladi ljudi koji će jednoga dana kao svećenici biti izravno povezani s kulturnom baštinom naše zemlje. Nedovoljna edukacija o prevenciji i zaštiti kulturne baštine dovela je do nekih pogrešaka koje se u budućnosti ne bi trebale događati«, rekla je Iva Koci, viša konzervatorica restauratorica, naglašavajući važnost bliže suradnje između državnih i crkvenih struktura u očuvanju kulturno-sakralnoga blaga. Te riječi potvrdio je i vicedirektor Vlado Razum, koji je stigao sa zagrebačkim bogoslovima, kazavši da je suradnja neizbježna, posebice u osjetljivim poslovima obnove i restauracije, gdje svakako treba uključiti struku.

Iskustva suradnje restauratorice Ive Koci na prijašnjim projektima u crkvi u Belcu i Kloštar Ivaniću pozitivna su. Napomenula je da početno nepovjerenje između sve-

ćenika i restauratora brzo nestane: »Kada steknemo međusobno povjerenje, svećenici nam postanu nenadmašni pomagači, veliki motivatori i suradnici; kada spoznaju što i kako radimo, nestane strah i padnu početne barijere. Tijekom suradnje pokušavamo saslušati njihove probleme s kojima se svakodnevno susreću, od nemogućnosti održavanja umjetnina do problema financija. Pokušavamo zajedno doći do rješenja koje je najbolje za umjetninu.«

Živi svjedoci kao vrijedan izvor

U zajedničkom poslu zaštite umjetničke baštine uz arhivsko-povijesna i restauratorska istraživanja iznimno je važna i suradnja s vlasnicima i korisnicima umjetničkih djela. Tako su se pri obnovi oltara u kapeli sv. Roka za prikupljanje podataka koji nisu zabilježeni u povijesnim dokumentima živi svjedoci pokazali kao vrlo vrijedan izvor informacija. »U tjednom župnom biltenu objavljena je molba župljanima da ustupe privatne fotografije na kojima se eventualno vidi oltar ili unutrašnjost kapele. Na taj poziv odazvao se gospodin iz susjedstva koji je donio crno-bijele fotografije s vjenčanja iz 1963. na kojima se vidi oltar prije požara«, svjedoči restauratorica Iva Koci i spominje kako su tim pozivom uspjeli doći i do drvenoga rezbarenoga ukrasa koji je jedan župljanin spasio tijekom gašenja požara, a bio je izbačen iz kapele s ostalim spaljenim i pougljenjenim dijelovima.

Svećenički kandidati postavili su mnogo konkretnih pitanja konzervatorici i restauratorici, a doznali su i kako primjereno održavati, pohranjivati i čuvati umjetnička djela koja se nalaze u župnom vlasništvu. »Kada uspostavimo dijalog, rado crkvene ljude naučimo na koji način čistiti umjetnine, u kojim trenucima nas trebaju pozvati u pomoć.« Navela je i konkretan savjet: »Važno je da se cvijeće kojim se kiti odmakne od restauriranih umjetnina, da svake 2-3 godine stručnjak napravi vizualni pregled umjetnine kako bi se moglo na vrijeme reagirati. Nakon što odradimo pojedinu restauraciju korisnicima umjetnina obično dajemo i 'upute za uporabu', a uvijek smo tu na raspolaganju za pomoć«, rekla je restauratorica Koci, navodeći da je glavni krivac što umjetnine propadaju neznanje. Zato je susret restauratora i bogoslova posvijestio zajednički cilj u očuvanju vrijednih umjetničkih djela, starih i po nekoliko stotina godina, kako ne bi nepovratno nestala, nego ostala očuvana za buduće naraštaje. ■

● Na predavanju više konzervatorice restauratorice Ive Koci sudjelovali su zagrebački bogoslovi